

PSSS - „POLJOSAVET” DOO - LOZNICA

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, TRGOVINE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

AGROBILTEN

Broj IX/2011

8. septembar 2011.god.

tiraž 300 primeraka

Poljoprivredna savetodavna stručna služba
opština
Loznica, Mali Zvornik, Krupanj i Ljubovija

SADRŽAJ:

- KALEMLJENJEM DO KVALITETNIH SADNICA.....Zlatica Krsmanović 3-4
- PRIPREMA ZEMLJIŠTA ZA SETVU OZIMIH STRNIH ŽITA.....Dušan Despotović 4-5
- DOBROBIT ŽIVOTINJA..... Vujaklija Gordana 5-6
- POJAVA SOVICA I KUKURUZNOG PLAMENCA NA PLODOVIMA
POVRĆA..... Radmila Čalić 6-7

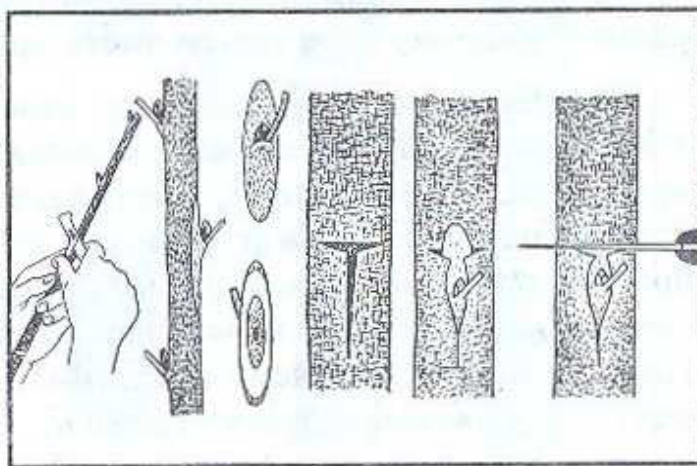
Kalemljenjem do kvalitetnih sadnica

Kalemljenje je najpoznatiji način razmnožavanja voćaka i datira od davnina. Osavremenjavanjem i uvođenjem novih tehnologija u voćarstvu usavršava se i rasadničarstvo i kalemarstvo. Da bi kalemljenje uspelo moraju biti podudarne podloga i plemka. Najbolja podudarnost se postiže kada su podloga i plemka od iste voćne vrste, a vrlo često se koriste i druge voćne vrste koje su srodne. Kalemljenje se obavlja na zrelo – na spavajući pupoljak i na zeleno.

Kalemljenje na spavajući pupoljak je najbolji način proizvodnje kvalitetnih sadnica. Primenjuje se od sredine jula do sredine, pa i kraja septembra, što zavisi od voćne vrste.

Redosled kalemljenja bi trebao da bude sledeći: kruška na krušku, kajsija i šljiva na domaće sorte šljive, jabuka na vegetativne podloge, jabuka na jabuku, kruška, dunja i mušmula na dunju, kajsija na kajsiju, breskva na breskvu, višnja i trešnja na trešnju, šljiva na džanariku i na kraju trešnja i višnja na magrivi.

Kalem grančice se seku neposredno pre kalemljenja sa zdravih umatičenih stabala. Ako su zasadi proizvodni, a po pravilu ne bi trebalo, uzimaju sekalem grančice sa zdravih i rodnijih voćaka. Biraju se normalno zrele (kalem grančice), obično one koje se nalaze na periferiji krune. Vršni i osnovni deo ne treba koristiti, jer je prvi nedovoljno odrveneo a drugi nema dobre pupoljke, pa će prijem biti slabiji. Sa kalem grančica treba odmah ukoloniti lišće i ostaviti trećinu lisne drške.

Kada su u pitanju koštičave vrste, neophodne su što duže kalem-grančice jer sadrže više vegetativnih pupoljaka. Isto važi i za jabuke i kruške, koje obrazuju postrane rodne pupoljke.

Najčešće se primenjuje očenje u obliku slova „T“. Podloge se očiste od bočnih grančica i lišća do visine 20 -30 cm. Za koštičave vrste čišćenje se obavlja ranije, a za jabučaste neposredno pre kalemljenja.

Ako nema padavina, oko dve nedelje pre kalemljenja neophodno je zalivanje da bi se kora bolje odvajala od drveta. Podloge se očiste od bočnih grančica i lišća do visine 10-15 cm od zemlje, napravi se uzdužni presek dug 3 cm i poprečni centimetar dužine, tako da se dobije slovo „T“. Drugom stranom noža, odvoji se kora od drveta. U levu ruku se uzme kalem grančica, vrhom okrenuta ka telu, pa se zaseče ostrim nožem centimetar i po ispod osnove pupoljka. Zatim se pupoljak polako skida s korom i tankim slojem drveta.

Skinuti pupoljak se drži za peteljku i brzo postavlja pod koru, a višak treba odseći da bi dobro nalegao na drvo. Nakon toga se uveže specijalnim gumicama, a može i rafijom.

Posle 10-15 dana može se ustanoviti da li je kalemljenje uspelo. Ako deo lisne drške pri dodiru lako otpada, pupoljak se primio, a ako je drška suva, žilava i teško se odvaja, kalemljenje treba ponoviti.

Naredne godine u proleće podloge se skraćuju iznad okalemljenog pupoljka, sadnica se uobičajeno neguje do jeseni.

Veoma bitno je za razmnožavanje, odnosno proizvodnju sadnica koristiti zdrave i kvalitetne podloge i kalem grančice kao i sprovesti sve mere nege i zaštite tokom proizvodnje u rasadniku kako bi samo zdrave i kvalitetne sadnice dospеле na tržište, jer su sadnice osnov voćarske proizvodnje.

Dušan Despotović, dipl. ing. ratarstva i povretarstva

PRIPREMA ZEMLJIŠTA ZA SETVU OZIMIH STRNIH ŽITA

Septembar je mesec velikih radova u poljoprivredi. Počelo je siliranje kukuruza, uskoro će berba i žetva soje.

Ova godina je u odnosu na predhodne specifična. Ta specifičnost se ogleda u deficitu padavina u letnjem periodu. tačnije od žetve žita nije bilo čestite kiše. To se pozitivno odrazilo na prava žita, jer ove godine smo imali rekordne prinose veoma kvalitetne pšenice, ječma, raži, ... Ali kako će se to odraziti na prosolika žita, tačnije na kukuruz to ćemo tek videti.

Poljoprivrednici, tačnije dobar deo njih nije uspeo da zaore strništa zbog veoma suvog zemljišta, tako da je dobar deo planiranih površina pod postrnim i usevima krmnog bilja ostao nezasejan baš iz tog razloga.

Pošto je siliranje već uveliko u toku a i uskoro će početi berba kukuruza i žetva soje, valja planirati površine za ozima strna žita. Nadamo se da će biti padavina kako bi vlažnost zemljišta bila dovoljna za osnovnu obradu. Valja napomenuti, da je za oranje potrebno 45 do 60% od poljskog vodnog kapaciteta.

Najčešći predusevi žitima su kukuruz i soja. Ukoliko je predusev kukuruz, priprema zemljišta za setvu strnina, je dosta diskutabilna. Prvenstveno iz razloga namene kukruza i količine žetvenih ostataka. Ukoliko se kukuruz silira, najbolje je njivu plitko uzorati ili na neki drugi način odraditi obradu zemljišta (tanjiiranje, ljuštenje, kultiviranje, ..). Više ž.o. dublje oranje max 25cm, manje ž.o max 20cm. Zaoranu masu će moćni korenov sistem žita iskoristiti u zimskom periodu.

Ukoliko se u zemljište unose žetveni ostatci, radi uštede u hranivima, njih je najbolje tretirati osokom ili tečnim stajnjakom , a nakon prosušivanja zaorati. Žetveni ostatci, tretirani osokom ili tečnim stajnjakom će biti brže razgrađeni u zemljištu, aktiviraće se korisni mikroorganizmi a zemljište će biti obogaćeno sa organskom materijom.

Dodavanje mineralnih hraniva vršiti nekoliko dana pre setve, bez obzira da li je kukuruz siliran ili bran, kako bi se N komponenta pravilno rasporedila u sloju lakopristupačnom za klijanac- seme u potrebnoj količini. P_2O_5 i K_2O se dodaju takođe predsetveno (siliran kukuruz) ili u osnovnoj obradi (zaoravanje žetvenih ostataka), u potrebnoj količini, kako bi se na vreme prevele u pristupačne forme za naš usev. Količine P_2O_5 i K_2O se mogu u celosti dati u osnovnoj obradi ili predsetveno, ili se mogu rasporediti.

Valja napomenuti, da ukoliko je količina ž.o. veća, oni se moraju tretirati sa više N kako bi se što pre aktiviralo njihovo razlaganje u zemljištu. Odnos je direktno proporcionalan. Više ž.o. više 15-ke, ukoliko manje ž.o. može 8:16:24 iz razloga sprečavanja ispiranja N u dublje slojeve i njegovog gubitka

U slučaju da je predusev soja, koja narednom usevu ostavlja više nego dovoljnu količinu N, možemo ostvariti uštede u mineralnoj ishrani. Ovo se prvenstveno misli na upotrebu hraniva bez N komponente, koju je na našem tržištu teško naći.

Preporuka je da se tada koristi 8:16:24, kao hranivo koje će poljoprivrednici lakše naći u poljoprivrednim apotekama, nago formulacije 0:15:30, 0:20:20, ili 0:13:26 i sl. Obrada treba da bude plića, max 20cm.

Vujaklija Gordana, dipl ing stočarstva

DOBROBIT ŽIVOTINJA

U poslednje vreme mnogo se govori o poboljšanju uslova držanja životinja i sve više o stvaranju što prirodnijih uslova u kojima su životinje i živele za vreme odomaćivanja. Najveće promene desile su se u živinarstvu i svinjarstvu, naravno u negativnom smislu, što je dovelo do niza bolesti tkz. farmskih. Isto tako briga o životinjama je postala sporedna i od njih se zapravo traži samo što veća produktivnost. U obzir treba imati i činjenicu da se klima znatno promenila,

da su drastične vremenske oscilacije i da moramo obratiti mnogo više pažnje na korekciji uslova držanja.

Briga o zdravlju životinja i njihov uticaj na okolinu su veoma važni bilo da se radi o malim ili velikim farmama, ali je istina da postoji mnogo više problema koje treba rešavati na velikim nego na malim farmama. S druge strane, potrošači će sve više tražiti poljoprivredne proizvode koji neće uticati na njihovo zdravlje i proizvode koji su proizvedeni korišćenjem metoda koje nisu štetne za okolinu. S toga i jeste važno za sve farme da stvore dobre uslove za dobrobit životinja i čoveka i da rade na smanjivanju njihovog štetnog uticaja na okolinu.

Zastupljenost grla na farmi predstavlja odnos između broja grla i raspoloživih obradivih površina na farmi. Da li farma gaji adekvatan broj grla stoke po hektaru raspoloživih obradivih površina, sa gledišta očuvanja okoline, može se utvrditi izradom Plana upravljanja nutrijentima za farmu. Farma treba da je izgrađena tako da omogući odgovarajuće mikroklimatske i zoohigijenske uslove zavisno od vrste životinja. Unutrašnje uređenje staja treba da bude takvo da podržava dobre uslove za životinje i visoku produktivnost. Jedan od uslova je da održava životinje čistim što umanjuje higijenske probleme, smanjuje koncentraciju amonijaka i poboljšava radne uslove zaposlenih na farmi. Visina prostorija od poda do krova je takođe važan parametar za zdravlje životinja. Za nove objekte za držanje muznih krava visina zidova ne treba da bude manja od 5m, a za manje staje unutrašnja visina treba da bude oko 3m. Visina prostorija za za tov svinja treba da bude do 2,70m. Preporučuje se na svakih 20m² stajskog prostora 1m² prozorskih površina. Voda za piće treba da bude obezbeđena u količinama i kvalitetu koji odgovara nivou proizvodnje i starosne dobi određene vrste životinja. Nagib podova ne treba da bude veći od 2%. Prostor u kome životinje leže treba da bude suv, termički izolovan i da bude otporan na osoku i dezinfekciona sredstva. Prostirke od slame, piljevine, gume i sl. doprineće udobnosti životinja. Preporuke za brigu o životinjama obuhvataju sledeće zajedničke odlike:

- **Čuvati životinje u uslovima koji omogućavaju dobro zdravlje životinja i visoku produktivnost**
- **Staje za goveda i svinje treba da imaju prirodnu svetlost i odgovarajuće osvetljenje**
- **Pijaća voda bi trebalo da bude obezbeđena za sve životinje u dovoljnoj količini i kvalitetu**
- **Držati staje i životinje čistim**
- **Površine za ležanje životinja treba da budu suve i čiste**
- **Staze ne smeju da budu klizave i treba ih držati što je moguće čistije**
- **Iznositi stajnjak najmanje dva puta u 24h**

Pojava sovica i kukuruznog plamenca na plodovima povrća

U uslovima sušnog leta dolazi do migracije štetočina kukuruza, pre svega kukuruznog plamenca i pamukove sovice na sočne plodove povrtarskih biljaka. Naime, usled visokih temperatura i dužeg sušnog perioda biljke kukuruza, glavnog domaćina navedenih štetočina, postaju grube i manje atraktivne za ishranu. U to vreme na poljima se nalaze zeleni, sočni plodovi paradajza i paprike. One se ishranjuju mesnatim delom ploda i semena, čineći tako velike štete kako u uzgoju plodova za pijacu, tako i u semenskoj proizvodnji.

Kukuruzni plamenac prezimljuje u stadijumu gusenice u zaostalim stabljikama kukuruza na polju, pa čak i u suvim stabljikama pripremljenim i ostavljenim u ekonomska dvorišta za upotrebu tokom zime. U proleće se, u uslovima povoljnih temperatura obrazuje lutka, a potom i odrasli leptir, u našim uslovima najčešće krajem maja i tokom juna. Leptiri lete noću, pronalazeći useve sa gustim sklopom, sočnih delova u uslovima veće vlažnosti. Iz položenih jaja pile se gusenice koje se na početku hrane listom, a potom se ubušuju u stabljiku kukuruza u kojoj prezime. Međutim, u uslovima visokih temperatura većina ovih gusenica se pretvara u lutku i daje leptire druge generacije, koji masovno lete u toku treće dekade jula i početkom avgusta. Tada pored kukuruza u većem broju polažu jaja i na drugim vrstama, posebno na paprici i paradajzu. Sličan ciklus razvoja ima i pamukova sovica.

Suzbijanje plamenca i paukove sovice treba izvoditi prvenstveno na kukuruza kao njihovom glavnom domaćinu. Dovoljno je pravovremeno i kvalitetno uništavati kukuruzovinu i to seckanjem i zaoravanjem ostataka. Obrada zemljišta na dubinu od 30cm, bez ostatka kukuruzovine na površini, doprinosi uginjavanju gusenica do 90%. Prezimele stabljike, na poljima gde nije sprovedena ova mera, kao i posečene stabljike ostavljene u dvorištu za upotrebu tokom zime, treba uništiti, odnosno utrošiti do sredine maja. Na taj način potencijal štetočine biće veoma smanjen. Hemijsko suzbijanje primenom insekticida je veoma teško, i to iz nekoliko razloga. Primena insekticida je otežana u usevu kukuruza koji je tada visok, pa je neophodno koristiti posebne uređaje ili vršiti avio-tretiranje. Insekticidi su efikasni samo ako se primene u periodu od piljenja gusenica do njihovog ubušivanja u stabljiku ili plod. To je period od 5-6 dana nakon početka polaganja jaja, kada dominiraju mlade gusenice, najosetljivije prema insekticidima. Zadovoljavajući rezultati u suzbijanju plamenca postižu se ako se prva tretiranja izvedu 7-10 dana nakon početka leta leptira druge generacije. Nekada je zbog razvučenog leta leptira potrebno obaviti i drugo tretiranje. Kod nas nema registrovanih insekticida za suzbijanje ove štetočine u povrtarskim usevima, ali se na kukuruza sa uspehom koriste piretroidi (Talstar 10EC, Decis 25EC, Karate, Fastac 10EC). Ukoliko se izvode hemijska tretiranja u usevu povrća posebnu pažnju obratiti na poslednji rok primene preparata pred berbu, tj na karencu. Primena insekticida ima ekonomsko opravdanje ako se na 100 biljaka paradajza nađe 8-10 gusenica, a na ostalim povrtarskim usevima ako je napadnuto više od 30% biljaka.

Smanjenju brojnosti navedenih štetočina doprinosi pre svega pravilan plodored, izbegavati gajenje paprike i paradajza posle kukuruza, kao i u izvesnoj meri prostorna izolacija, odnosno što veća udaljenost polja pod paprikom i paradajzom od površina zasejanih kukuruzom, jer se prva legla štetočina nalaze na kukuruzu a potom na ostalim biljkama.

PSSS - „POLJOSAVET” DOO - LOZNICA

015/883760 883 546 WWW.ZZPLO.COM